

ing. Antonín Koutecký



*Jsou bolesti, v nichž člověk pouze sám si může pomoci,
a silné srdce se chce jen na svou sílu spolehnout.*

„Bylo napsáno mnoho knih, monografií, básní či novinových článků o významných osobnostech. Byly o nich natočeny filmy. Někteří hrdinové jsou pravidelně oslavováni a někteří jsou časem zapomenuti. Na ty velké se nezapomíná, jsou zaneseny písmem do knih pamětí národa, sochařem do kamene a tam čas dlouho nemůže. Jsou však i hrdinové, kteří nebyli oslavováni vůbec či jen krátce po svém hrdinském činu a pak je ale čas předstihl. Těch je většina. Po některých zůstala jen zažloutlá fotografie v rodinném archivu, na které je už nepozná nikdo z třetí následující rodové generace. Po někom zůstal jen prostý bezejmenný křížek kdesi u vsi, po jiném strom, který stačil zasadit. Čas zapomnění je nepřítel většiny z nich.“

Ing. Antonín Koutecký

*24. 8. 1913 v Hostokryjích 20

† 12. 12. 1942 ve věznici zlínského gestapa

Antonín byl nejstarším synem Bohuslava a Antonie Kouteckých, malorolníků z Hostokryj. Po obecné škole vychodil měšťanku a pak úspěšně absolvoval státní reálku v Rakovníku - 16.6. 1931.

Měšťanská škola v Rakovníku 1927-28



Rakovnická reálka – tablo 1931



V té době také pomáhal matce na hospodářství. Otec rodiny tragicky zahynul, když mu bylo 14 let. Byl velmi nadaný a pilný student. Přes chudé poměry pak v r. 1932 začal studovat v Praze na ČVUT - vysokou školu chemicko technologického inženýrství. Peníze na studium si sám vydělával.

v r.1934 při vojenském odvodu branců z Hostokryj



Studia na ČVUT v oboru organické a analytické chemie ukončil 4.6. 1938 státní zkouškou s vyznamenáním.

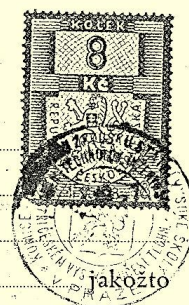
ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA.
ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE.

VYSOKÁ ŠKOLA CHEMICKO-TECHNOLOGICKÉHO INŽENÝRSTVÍ.

Čís. zápisu o zkoušce 2285 z r. 1938.

VYSVĚDČENÍ
O DRUHÉ STÁTNÍ ZKOUŠCE.

Pan Antonín Koutecký
rodem z Hrochova v Čechách
studoval v letech 1932/3 až 1936/7



řádný posluchač na Českém vysokém učení technickém v Praze,
vykonal ve dnech 29. května až 4. června 1938 zkoušku
praktickou a dnešního dne před předepsanou komisí zkoušku teoretickou.

Podle výsledků studijních a dle nařízení býv. ministerstva kultu a vyučování
ze dne 24. března 1912, ř. z. č. 59, pan kandidát při

DRUHÉ STÁTNÍ ZKOUŠCE
NA VYSOKÉ ŠKOLE CHEMICKO-TECHNOLOGICKÉHO INŽENÝRSTVÍ

vyhověl s vyznamenáním

a je tudíž oprávněn dle § 1 cis. nařízení ze dne 14. března 1917, č. 130 ř. z., užívat
stavovského označení

INŽENÝR (Ing.).

Vyznamenání bylo dosaženo z organ. technologie
a analytické chemie

V PRAZE dne 16. června 1938.

Zkušební komisaři:

Ing. Dr. Jan Karel
Prof. Dr. J. Hlavica
Dr. Ot. Vondráček
Ing. J. Kříž
Dr. A. Anas
Dr. M. Bažant
Prof. A. M. Barm

Prof. Dr. E. Holmýř
předseda zkušební komise.



Po škole nastoupil vojenskou presenční službu a po ní byl od 1. 9. 1938 zaměstnán ve výzkumném ústavu cukrovarnickém v Praze Střešovicích jako vědecký spolupracovník. 18.4. 1939 nastoupil do výzkumného chemického ústavu firmy Baťa ve Zlíně. Zde se také v r. 1941 oženil s Libuší Fojtíkovou z Hostokryj. Bydleli ve Zlíně na tř. Tomáše Bati 3296 a poté v ul. Příkrá 3504.

svatební fotografie

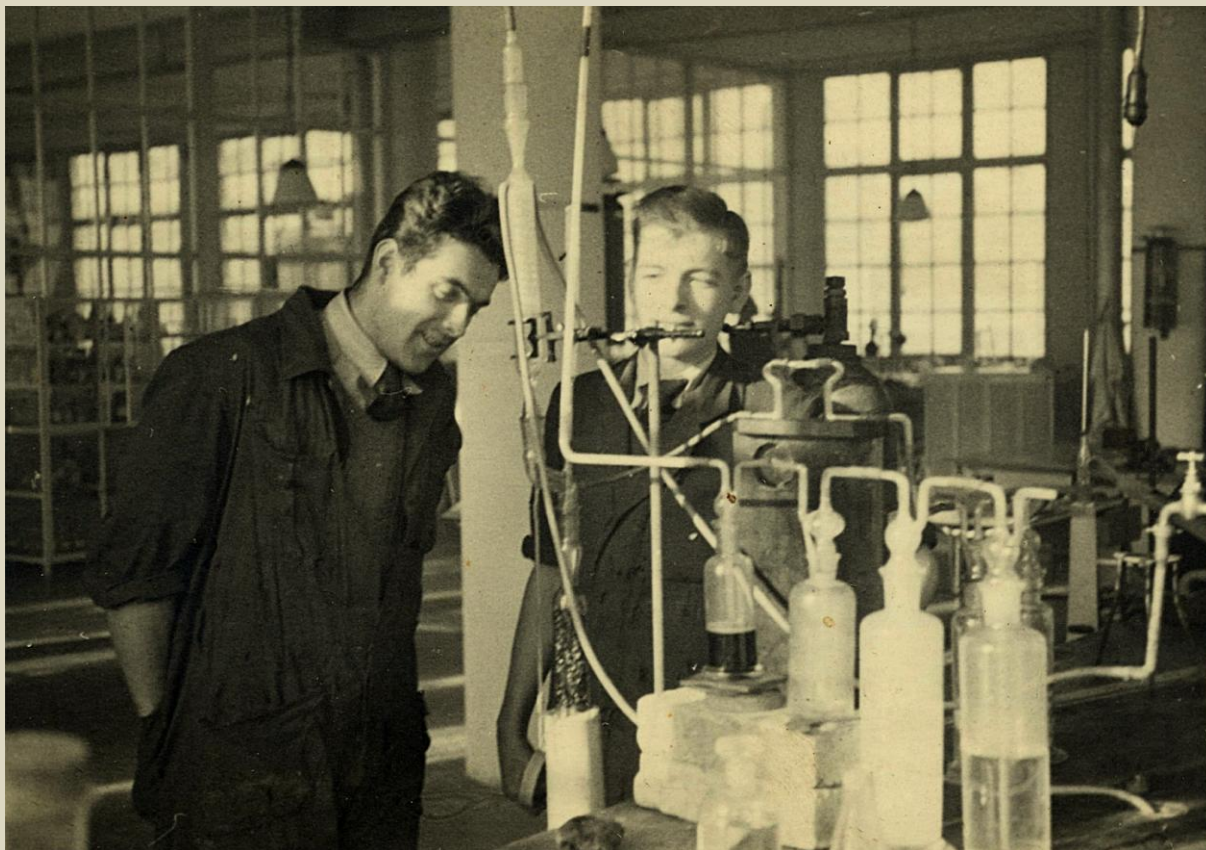


domek ve Zlíně



Zlín - Příkrá 3504

Ve výzkumném ústavu fy Baťa pracoval Antonín na oddělení aromatických meziproduktů u Dr. Vágnera. Jeho blízkým spolupracovníkem byl ing. Vojtěch Kožíšek.



Ukázka ze vzpomínkových pamětí fy Baťa na nadané chemiky - z r. 1946

Přátelé !

Jak většinou víte, bylo ve výzkumném ústavu jedno oddělení, které dnes nemáme. Bylo to oddělení aromatických meziproduktů, kde mimo řady laborantů pracovali tři inženýři chemie. Ing. Vojtěch Kožíšek jako vedoucí, potom Ing. Antonín Koutecký a Ing. Václav Pokorný. Kožíšek a Koutecký byli nesporně duší celého oddělení a jejich spolupráce jak v laboratoři tak při zavádění nových výroben by mohla být mnohým vzorem.

V roce 1941 za těžkých podmínek, kdy nebylo lidí ani materiálu, zaváděli v Baťově pokusnou výrobu metafenylendiaminu. Práci skončili s pěkným úspěchem, ale co zkusili si nedovede nikdo představit. K ruce měli dva, nejvýš tři mladé muže a to jen na několik hodin denně. Sami svůj čas nikdy nepočítali. Také

pro ně neplatily pracovní hodiny a stávalo se, že pracovali 12, 14 až 16 hodin denně po celé týdny a někdy i měsíce. Při tom zastávali veškeré práce chemických dělníků, nevyhýbali se ani pracem nádenickým, bylo-li toho třeba, a dokonce ani strojnicko - montážním. Jejich ruce také podle toho vypadaly. Kdo v těch dobách nezařizoval nějakou výrobu, neví, co energie a tělesného úsilí bylo třeba vynakládat, aby práce vůbec šla kupředu. Dříve však, než se jim podařilo odstranit všechny závady a nedostatky provozní, nalokali se všelijakých par a plynů ucházejících při práci, že jim zmodrala kůže po celém těle a začali podivně slábnout. Přesto ještě v tomto stavu pracovali 10 dní a teprve pak celou stanici odevzdali jejímu účelu t. j. správě chem. provozoven v Baťově.

Tady si nemohu odpustit poznámku o tom, jak byli za svou námahu odměněni. Výrobu fenylendiaminu vypracovali především laboratorně, za druhé navrhli do podrobností chemicko-technickou výrobu, za třetí dohlíželi při strojnickém zařizování a za čtvrté celou stanici uvedli do provozu. Za všechny tyto práce dostali každý 7.000 korun. Na druhé straně jiní v té době za pouhé laboratorní vypracování problémů, které pro výrobu byly předem ztraceny, dostaly 15 až 25 tisíc, ne-li více. Nedá se popřít, že by tímto nevděkem tehdejšího vedení ústavu nebyli zklamáni. Oni však nejen neprotestovali, ale ihned se pustili do nové práce a to ještě obtížnější. Zatím co se dokončovala výstavba pokusné výroby resorcinu, zkoušeli na destilační aparatuře, společně provedený fenylendiamin i připravovaný resorcin, výrobu toluendiaminu. A tady se jim dostalo nového nevděku, tentokrát způsobeného nešťastnou náhodou. Destilační kotel stavěný pro vakuum se najednou strašlivým přetlakem roztrhl. Hlavní proud hořících plynů šlehl Kožíška přímo do obličeje a do prsou. Kouteckého zasáhl boční proud sice také do obličeje, ale už podstatně mírněji. Stalo se to kolem sedmé hodiny večer a oba postižení byli v místnosti zcela sami. Jelikož se celá místnost zahalila černým dýmem, lidé, kteří přispěchali na pomoc, objevili Kožíška ležícího v hlubokém bezvědomí uprostřed místnosti až po částečném provětrání. Oba byli převezeni sanitkou do sociálního ústavu ve Zlíně. Odtud vyšel Koutecký za 3 týdny zdráv. Kožíškův

stav ale byl vážný. Trvalo několik měsíců, než byl schopen převozu do nemocnice v Olomouci. Jeho popáleniny byly obzvlášť těžké a špatně se hojily už také proto, že dosud neměl pročištěnou krev a ani jinak se ještě tělesně nezotavil od posledních prací na fenylendiaminu. Jeho léčení si vyžádalo půl druhého roku. Konečně se vrátil mezi nás i on. Byl opět zdrav, jen víčka měl znetvořena a viděl pouze na jedno oko. Během jeho nepřítomnosti byl postup výroby resorcinu zjednodušen a zdokonalen a přebudováno patřičně i strojní zařízení. Dále zavedeno i zdoluhavé a svízelné uvádění do provozu. Všechny tyto práce byly opět výsledkem jejich spolupráce, neboť Koutecký po dobu celého roku navštěvoval Kožíška v olomoucké nemocnici nejméně dvakrát za měsíc a o dalším postupu se předem pečlivě uradili. Provádění jeho zůstalo ovšem na Kouteckém. Když se pak Kožíšek vrátil, měli do tří týdnů práci skončenu.

Vzpomínám si živě, jak Kožíšek listoval v protokolech a povídal mi: „Víš, Tomeši, tohle byla první slavná sulfonace, žejo, a tudle to tavení to se Tondovi vopravdu povedlo, to bylo taky slavný, žejo, a tudlenc ty poslední dvě várky, ty byly celý slavný“. Ano, těšili se na odvedení své práce jako malí chlápci — a při tom to byly vlastně již poslední světlé okamžiky jejich života. Dočkali se odměny, jakou jistě nečekali.

Onen pátek, těsně před zakončením jejich velké pracovní etapy, bylo to 11. prosince 1942, mezi 11 a 12 hodinou dopolední, tedy právě před třemi roky, byl Ing. Koutecký znenadání zatčen. Zlínské gestapáci jej přepadli přímo na jeho pracovišti na Baťově a tak jak byl v pracovním obleku a vysokých gumových botách a spoutaného jako zločince odvezli jej do Zlína. Na zlínském gestapu s ním pak zavedli ihned výslech. A byl to výslech příšerný. Protože se Koutecký před nimi nehrbil, jak jsme se později dověděli, byly by ho nacistické stvůry s ďábelskou chutí utýraly k smrti a to hned, kdyby nepotřebovaly od něho zvědět několik jmen. Nedověděli se nic. Ing. Koutecký, než aby vyzradil jedinou osobu, která byla podobných protinacistických názorů jako on, raději se rozhodl pro dobrovolnou smrt. Svůj úmysl také provedl přes všechna opatření dozorců a takřka před očima svých spolupovězňů. Stalo se to v noci ze soboty na neděli t. j. z 12. na 13. prosince 1942.

Během války se Antonín zapojil do protiněmeckého odboje. Byl členem tzv. "Inženýrské odbojové skupiny" - vedoucím jedné z buněk. Tajně vyráběli zápalné bomby, které partyzánská skupina ing. Gajdy používala k sabotážím na německé vojenské vlaky jedoucí na ruskou frontu. Tato partyzánská skupina, s kterou mladí inženýři v odboji spolupracovali, je známá z knihy Ladislava Mňačka a později také z filmu - „Smrt si říká Engelchen“.

Mezi spolupracovníky Antonína ve Zlíně patřil také Otto Wichterle, později známý český chemik a akademik, vynálezce silikonu a kontaktních čoček. Byl také jeho spolužákem při studiu na ČVUT v Praze. Na „Tondu“ vzpomíná ve své knize :

Vzpomínky (str. 43 - 44, kniha vydaná v r.1992)



Otto Wichterle

Růžička, řízený gestapem, začal ve Zlíně a okolí organizovat odbojové buňky tak, že byl ve styku s jejich perspektivními vedoucími, které vyzýval k náboru členů. Dříve než gestapo koncem roku udělalo zátah, Růžička si zjistil počet členů jednotlivých buněk, aby mu od všech členů vybrali po desítikoruně. Všichni vedoucí buněk mu na tento trik naletěli s výjimkou A. Kouteckého, jenž pracoval v laboratoři výzkumného ústavu, která sousedila s mou laboratoří. Byla nás skupina kamarádů, kteří jsme se občas scházivali v bytech, i u Kouteckých, přičemž se kromě přehrávání klasické muziky také politizovalo, sledovali jsme zprávy ze zahraničí a pohyb front, tak jako snad tehdy v každé rodině.

V polovině prosince posbíralo gestapo všechny vedoucí buněk, bylo jich asi dvacet, a protože u všech (mimo Kouteckého) znali počet členů, mlátili je tak dlouho, až jim vyžradili všechna jména. U Tondy Kouteckého však nepochodili, a tak ho podrobili tak strašnému a krutému mučení "Sonderbehandlungu", že dalšímu týrání se Antonín vyhnul tím, že se v cele oběsil.

Touto krutou smrtí Toníka ztratilo zlínské gestapo naději pro další velké zatýkání v této odbojové skupině. K jeho mrtvému a rozbitému tělu pak přivedli gestapáci k výsledku jeho mladou novomanželku, která se však psychicky zhroutila. Ani později jí tělo Antonína gestapo nevydalo k jeho pohřbení. O tom svědčí také zápis faráře Františka Valíka v matrice církve československé ve Zlíně :

<p>1942 Zilina 13. Viděl dne 11. srpna 1945 Jméno: Antonín Koutecký příjmení: ing.</p>	Zilina	Antonín Koutecký, Inženýr, Chemik, zletěl, učitelsky působící v Zlinu, stálá práce 3504, Protektorátní příslušník	a) 24. 8. 1913 b) let měs. dní c) Hostokryje, polit. z. gestapovské X Rakovník
	Straně, že žije a umí, ať se mu žije bude se mu žít a z. 1942, žije dle svého - - až na čia. post. 14. - pohřbení.	<p>Václav farář</p>	a) b) let měs. dní c) Hostokryje ok. Rakovník d) e) b) let měs. dní

Po válce, v r. 1945, byla v rodných Hostokryjích ing. Antonínu Kouteckému odhalena pamětní deska. Ta je osazena v místní kapličce spolu s jeho portrétem:



kaplička



bývalý rodinný domek v Hostokryjích



Ve Zlíně, na počest padlých obětí 2. sv. války, je také uvedeno jméno ing. Antonína Kouteckého na památníku v centrálním městském parku :



KLINKOVSKÝ LUDVÍK 17. VI. 1897 – 20. VII. 1944 BRESLAU
KOJECKÝ JOSEF 9. II. 1902 – 20. IV. 1945 BERGEN-BELSEN
MUDR. KOLAŘÍK JIŘÍ 1. XII. 1909 – 30. V. 1942 BRNO
KOLAŘÍKOVÁ JAROSLAVA 1. VI. 1916 – 30. V. 1942 BRNO
KOŠUT LADISLAV 12. VIII. 1892 – 29. I. 1941 BUCHENWALD
ING. KOUTECKÝ ANTONÍN 24. VIII. 1913 – 13. XII. 1942
KŘEN VIKTOR 22. III. 1900 – 18. XI. 1942 BRESLAU
KUBEC MIROSLAV 12. 7. 1915 – 1. VII. 1942 BRNO
KUBIŠOVA JULIE 3. II. 1920 – 20. XI. 1944 ZLÍN
KYJEVSKÁ HILDA 2. I. 1890 – 1943 OSVĚTIM



V budově bývalého výzkumného chemického ústavu fy Baťa ve Zlíně, dnes budova 21, je pod pamětní deskou uloženo také jméno a osobní spis bývalého zaměstnance

ing. Antonína Kouteckého

Zpracoval 2017 – Bohuslav Koutecký, synovec